

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

9 год выдання.

ШТОДЗЕННАЯ ГАЗЭТА.

№ 91 (2279) Чацьвер, 19-га красавіка 1928 г.

АДРЭС РЭДАКЦЫ:
Менск, рогу вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыя—№ 478.
Рэдактарыя—№ 769.

Матар'ял прымаецца з 9-й да 3-й гадзін.
Навыкарэдаваныя рукапісы назаўтра
не вяртаюцца.

КАНОТАР: Менск, рогу вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244.
(2-гі Дом Саветаў).

ПАДПИСНАЯ ПЛАТА:

На 1 месяц 90 р.
" 3 " 270 р.
" 6 " 540 р.
" 1 год 5400 р.
Копеек: 100 = 1 руб.
Копеек: 100 = 1 руб.
Копеек: 100 = 1 руб.

ПЛАТА ЗА АБСТРАКТЫ:

За разлік абстрактнага тэксту . . . 90 р.
За разлік абстрактнага тэксту 1 р. . . 1 р.
За разлік абстрактнага тэксту 1 р. 50 с.
Спецыяльна на 10 проц. зніжка.
Замышленае абстрактнае тэксту 10 проц. зніжка.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫЮ:

За 1 абстракт 35 коп.
За 1 абстракт 15 коп.
Бесплатна і чароўнарада
на абстракт 15 коп.
За кожны абстракт 5 коп.
Публікацыя ў адным нумары . . . 3 руб.

ПАДПИСКА ПРЯМАЮЦА ў кантору газет, на ўсіх аддзяленьнях Беларускага Тэлеграфнага Выдавельнага і Друкарскага Прадпрыемстваў у Менску, рогу вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

Апазіцыя і аналіз нашых цяжкасцяў.

(З ПРАМОВЫ ТАВ. Н. І. БУХАРЫНА НА СХОДЗЕ АКТЫВУ ЛЕНІНГРАДСКАЕ АРГАНІЗАЦЫІ 13-ГА КРАСАВІКА).

Раней, чымся перайсьці да пытаньня аб тым, чым ужо ў ЦК дэля ліквідацыі хлебзагатоўнага крызісу, а хачуць бы паставіць гэтакія паставы: ці не зьяўляецца той аналіз, які даў ЦК, некаторым набліжэньнем да таго, што гаварыла наша апазіцыя? Ці ня ёсьць ён па сутнасьці справы доказ вядомага тэзісу, які ў свой час быў высунуты Камоньсам, а ўласна, што кулак «рогульнуў» нашую гаспадарку?

І, таарышы, уяўляю сабе справу так, што той аналіз, які я тут даваў, ня веда ад зямлі розьніца ад апазіцыйнага пункту гледзеньня.

Як уяўляю сабе апазіцыя кулацкую небяспеку?

Такім чынам, што ў нас бурна растуць капіталістычныя элемэнты, што лян паступаюць на нас, а мы адступаем перад ім, што гэта на нас свае гэтыякі караваны ў тэхнічна-эканамічным запідае нашае краіны. Гэта ўзьяваецца з вядомым тэзісам аб тым, што мы і надалей будзем прымушаны адступаць, калі нам не даможа дзяржаўна арганізаваны захаваньне-агрэсіўны пралетарыят. Вось такіх і каравані апазіцыйнае «фіязофіі».

Мы-ж ведаем, што справа абстаіць зусім іншае. Мы ведаем, што гэтаўны рынкі гаспадарчага ўзьдзеіньня зьяўляюцца ў нашых руках і ўдзярае гэтымі рынкімі робіць нас уперэжымымі з пункту погляду ўнутраных дачыньстваў, калі мы толькі ня будзем рабіць буйных памылак. Кулак жа ўзяе небяспеку ў першую чаргу паставіць, наколькі ён выкарыстоўвае нашы памылкі. Таму цэнтры дзяржаўныя ў правільнасьці нашае палітыкі і ў першую чаргу, у вызначэньні правільных гаспадарчых прапарцыяў. Калі-ж мы забьёмся правільна прапарцыі між асноўнымі элемэнтамі нашае эканаміі, дык поспе да кулацкае контр-рэвалюцыйнае зьявіцца зьменаў, хоць, вяртаючы, і ня зьявіцца нам. Наадварот, буйныя промакі, чым-бы яны ні выкалікалі—проста арыштыўнае аблічэ, ці неадпачкам нашае статыстыкі, ці падзейнае партыйнае жыцьця (дэюкцыя),—робіць кулака небяспечным класавым ворагам.

Пяну ЦК зусім правільна адначасна гэту апазіцыю. У яго рэвалюцыйнае гаворыцца:

«Такім чынам, створаюцца эканамічнае капіталістычнае, выкарыстаньне збоку кулацтва, памылкі пры выкананні апазіцыйнага пляну разьмерсаваньня прамагавару (спэцыяльнае з іх завазаньня), памылкі лічэньня наогул (не-

Трэцяя сэсія ЦВК СССР.

Новы закон аб адзіным с.-г. падатку.

ЛІЧБА ПАДАТКУ НА 1928-29 Г. НАМЕЧАНА У 400 МІЛІОНАў Р.—ПРАГРЭСІЯ АБКАЛДАНЬНЯ ПАБУДАВАНА НА ПРЫНЦЫПЕ ПАДАТКОВЫХ ПАЛЭГАН ДЛЯ НЕЗАМОЖНЫХ ГАСПАДАРАК.

Даклад тав. Калініна.
МАСКВА, 17-IV. Учэтары 17 красавіка на аб'яднаным пасяджэньні Саюзнага Савету і Савету Нацыянальнасьці сьці ЦВК СССР распачалі абмеркаваньне новага закону аб адзіным сельска-гаспадарчым падатку. Сэсія з выключна ўвагаю заслухала двухдзёнавы даклад Калініна, які падрабязна ахарактарызаваў ролю сель-

ска-гаспадарчага падатку ў сельскай гаспадарцы і наметы асноўнае палажэньня новага закону.
Заключную частку дакладу Калінін прысьвяціў вытлумачэньням, зьвязаным з апошняй хлебзагатоўчай кампаніяй, зьвязаным самаабкладаньнем і распоряджаньнем пазькі ўмацаваньня сельскае гаспадары.

Садаклад т. Фрумкіна.
Выступіўшы з садакладам т. Фрумкіна зазначыў, што сельска-гаспадарчы падаткі для сельскай гаспадары ня дзікі і да гэтага часу выплываюцца пераважна за кошт другарадных прадуктаў сельскае гаспадары. Раўнацэннае абкладаньне сельскае гаспадары дазваляе адраўнаваць і насяля яе. Фрумкін гаворыць, што падатковыя абкладаньні сельскае гаспадары ў 1913 г. складалі 13,1 проц. а ў 1914-25 г.—8,1 проц.

Параходзячы да разгляду новага закону аб адзіным сельска-гаспадарчым падатку, Фрумкін адзначае, што сельска-гаспадарчы падаткі волгу новага закону наметана на 1928-29 год у сумарнае 400 мільёнаў руб., з якіх значная доля будзе вылучана на абслугоўваньне пачатку сельскае гаспадары. Метаў выплываюцца падатку ўстаўляюцца ў залежнасьці ад сярэдняе нормы прыбытковасьці па асобных аб'ектах абкладаньня, прычым у гэты метад уводзіцца папраўка, якую ўстаўляюцца спецыяльнае надбавка ў разьмер ад 5 да 20 проц. для больш маладых гаспадар. Павышэньне разьмеру падатку мы атрымаем, галоўным чынам, таму, што павялічваюцца агульная сума абладнаега прыбытку, паліпаўнае вучот і ўдкладаньня ў абладнае. У агульным выніку, дзякуючы гэтым мера-

ПРАЦЭС ГРАМАДЫ.

Пачаўся допыт сьведка абароны.

РАНЕЙШЫ МІНІСТР ТУДУТ, ДЭПУТАТКА НАСМОЎСКАЯ І ІНШ. ХАРАКТАРЫЗУЮЦЬ ПАДСУДНЫХ, ЯК ІДЭВЫХ ЗЬМАГАНЦАў ЗА ПРАВЫ БЕЛАРУСКАГА НАРОДУ.

ВАРШАВА, 17-4. З напружанаю ўвагаю суд распачаў слухаць паказаньні сьведкі абароны, ранейшага лідэра «Вызвалення», дэпутата Станіслава Тузута.

Тузут вызьявляецца ад прысягі.
Тузут заяўляе, што ў першай сваёй прамоўе ў сойме Тарашкевіч трымаў сябе, як прадстаўнік беларускага народу, які імкнецца да незалежнасьці. У часе ўраду Вітаса Тарашкевіч зьяўляўся да Тузута з просьбаю зрабіць у сойме запытаньне аб захаваньні беларускіх школ і бяспрэчывае канфіскацыі беларускіх газет. Умешаньне Тузута не дало ніякіх вынікаў. Абураньне ў беларускім соймам кляло было незмулькі вялікім, што Тарашкевіч, якога абвінавачвалі ў залішням паліцэйстве, прымушан быў пакінуць сваю пасаду.

Дэпутатка «Вызвалення» Касмоўская дае вельмі добрую характарыстыку Тарашкевічу; разам з тым Касмоўская не заўважала за ім саблюданьня краіны поглядаў. Тарашкевіч часта казаў, што беларусы атрымаюць магчымасьць здавольніць свае эканамічныя і культурныя патрабаваньні ў рамках польскае рэспублікі. Адносна братаў Луцкевічаў Касмоўская апавядае, што да іх ужывалі рэпрэсіі царска ўлада, Касмоўская ў абурэньнем адхіляе запытаньне аб тым, ці быў Тарашкевіч кар'ярыстам. Яна пераканана, што Тарашкевіч глыбока ідэёва чалавек. Касмоўская далей зазначае, што беларускія дэпутаты ніколі не дамагаліся ад ураду ніякіх ільа сьведка.

Вядомы ў сойме абават Юндзіл дае дасканалую характарыстыку братам Луцкевічам. Луцкевічы былі беларускімі нацыяналістамі, заўсёды змагаліся за беларускую школу, мову і беларускую кнігу.

Якабін гаворыць аб вялікіх заслугах Рак-Міхайлоўскага перад беларускаю школай, а таксама падкрэсьлівае, што Рак-Міхайлоўскі заўсёды жыў небагата і, зьяўляючыся дэпутатам, таксама жыў больш чым небагата.

Нашаму карэспандэнту не дазволілі прыехаць у Вільню на працэс Грамады.

11 сакавіка г. г. мы паведамілі нашых чытачоў пра хадзіньня Рэдакцыі аб тым, каб польскі ўрад дазволіў нашаму спецыяльнаму карэспандэнту прысутнічаць на працэсе Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады ў Вільні.

29 сакавіка мы выказвалі здэўжэньне, чаму польскі ўрад так доўга ня можа вырашыць такога здаваляе-б дробнага пытаньня, ня выдача дазволу на ўезд у Вільню карэспандэнту ўрадавага органу суседняй дзяржавы, але як імкненьне польскага ўраду леньне, чаму польскі ўрад так доўга ня можа вырашыць такога здаваляе-б дробнага пытаньня, ня выдача дазволу на ўезд у Вільню карэспандэнту ўрадавага органу суседняй дзяржавы.

Як мы даведзілі, Паўнамоцным Прадстаўніком Народнага Камісарыяту Заможных Спраў СССР пры ўрадзе БССР зараз атрымана адна ад Польскага Консульства ў Менску, з якім польскі консул зварочвае назад заможныя службовыя пашпарт нашага карэспандэнта і піша, што віза на ўезд у Вільню ня можа быць дадзена. Такім чынам, усе нашы стараньні, якія мелі мэтай шырокае асьвятленьне ў друку і магчыма больш поўнае інфармаваньне нашых чытачоў аб працэсе Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады не атрымалі станоўчых вынікаў выключна з прычыны упартага нежаданьня польскага ўраду дазваляць спецыяльнаму карэспандэнту «Савецкай Беларусі», поруч з прадстаўнікамі прэсы іншых РЭД.-НІЦЫ.

ПРАЦЭС 126 У БЕЛАСТОКУ.

ВАРШАВА, 17-4. У Беластоку распачаўся разгляд «справы 126», абвінавачваемых у прыналежнасьці да кампартыі Заходняе Беларусі. Працэс два разы адкладзўся. Па справе выклікана каля 400 сьведкаў.

ХТО СЯДЗІЦЬ НА ЛАЎЦЫ ПАДСУДНЫХ.

У Беластоку пачаўся масавы працэс кампартыі Заходняй Беларусі па якому прыцягваецца 126 чал. Арышты па гэтай справе пачаліся ашчэ ў жніўні 1925 г., сьведзтва вядзецца блізка каля трох год.

Для допыту абвінавачаных польскай дэфэзывай былі арганізаваны 2 пункты ў ваколіцах Беларускай Палаты. Допыты адбыліся ўночы, арыштованых білі і натавалі, вымагаючы прызнаньня ў прыналежнасьці да кампартыі і выдачы супольнікаў. Сьведзтвам кіраваў вядомы чарнасоцэнец Зубілевіч, былы пракурор Кіеўскай Судовай Палаты. Абвінаваўчы акт мае каля 500 старонак. На працэсе выклікаюць больш як 200 сьведкаў.

Сацыяльнае склад абвінавачаных: 46 проц. рабочых, 56 проц. сялян. Больш паловы абвінавачаных—беларусы. Сярод падсудных надзіраецца 15 недарослых ва ўзросьце 15-16 год і 12 жанчын. Ніякалі чалавек памерлі ў большы турмы ад катаваньняў.

Абвінаваўчы акт базуецца на арт. 100 і 102 царскага крымінальнага кодэксу, які прадугледжае катаржныя працы ад 4 да 15 год.

Спатканьне Залескага з Мусаліні.

ПАРЫЖ, 17-4. Волдуг паведамляе рымскага карэспандэнта «Эфору» аб спатканьні Мусаліні з польскім міністрам замежных Спраў і Усяходам. Справа Залескі абмеркаваўся гадзі-

„Працэс кампартыі Заходняй Беларусі“

Адначасна з працэсам Беларускай Рабоча-Сялянскай Грамады, па якому польскі ўрад судзіць звыш 200 рабочых, сялян, настаўнікаў, працэдурнае саапараты і дэпутатаў сойма, працэс урадзенае спэцыяльнае абвінаваўчага акту на справе «126» (франк 133), якая пачалася слухаць у Беластоку 17 красавіка. Справа «126», ці яе гэта афіцыйна называе судова ўлада, «Працэс кампартыі Зах. Беларусі», зьявілася яшчэ ў 1925 г., непазрэда паляе крывавае прыдушэньне сялянскіх партызанскіх паўстаньняў, якія ахвочы ў той час гэту Заходнюю Беларусь. Польскае ўрадае рэзкае тады карынае атрыла на гэтых беларускіх сьвях. Тысячы партызан былі забіты ў няроўнай бойцы, настраляны па прысудах паловых судожу ці пачалі па катары. Дзесяць сьведкаў вярнуў аб жахах, якія адбыліся ў гэтай асраіне, якая межа напачастку паддасці пад арам польскіх фашыстаў і абшэркіаў.

Каб апрадэць сілю перад грамадствам думкаю Эўропы і Амэрыкі, дзе польскі ўрад заўсёды знаходзіць падтрыманьне сваіх імперыялістычных плянаў і заўсёды шукае крытэры, яму праба было зрабіць уражэньне, што грамадзянская вайна, якая адбываецца ў Заходняй Беларусі і на іншых асраінах, ня выклікала яго бязлітаснае галіцкае нацыянальнага ўціску і лояльнае аспэктацыйнае працоўнага насельніцтва, а «чужым уплывам». Пры дапамоце правасатараў на шматлікіх працэсах 1925-26 г. г. на судзе ў тым і іншым выглядзе пачалася паз. мені гэрыя аб «прошах чужаемагага захадзеньня», аб прыхаўніцтва-а-рацыяналізацыі і г. д. Быццам у аходняй Беларусі ўсё было добра. Яндам польскі ўрад не рабаваў сялян, аддаўшы іх зямлі вайсковым каваістам, «асаднікам», запаносім чынам ольскай арміі і жандармыраў, каб зварыць у асобе гэтага каваіцтва напрыкладную апару на граніцы Савецкай Беларусі. Быццам яны было і яна і сьстэматычнае праследваньне Беларускай нацыянальнай культуры, овы, школы, каапараты. Быццам да аго часу турмы Вільні, Беластоку, орады, Панагрудку і старай Польшчы яны былі перапоўнены рабочымі і сялянамі, прысуджанымі да доўгагадзаваньня зьявядзеньня за ўезд у эканамі-

Новыя антысавецкія захады Англіі.

Дэманстрацыя англа-нямецкага зьбіжэньня ў Бэрліне.

Востры паварот у арыентацыі Штрэзэмана.

БЭРЛІН, 17-4. Штрэзэман на бніцке ў гонар Біркенхеда і іншых англійскіх парламентарыяў, якія знаходзіцца ў Бэрліне, заявіў, у вітачю англійскае дэмакратыі, працоўніцтва англійскага і нямецкага народаў магло-б прынесці толькі добрае для будучага раз-

„Дзелавы падыход“ Форда да Саветаў.

З ІМ ЦЫНІЧНА САМДАРЫЗУЮЦЬ І АНГЕЛЬСКІЯ «САЦЫЯЛІСТЫ».

ЛІВЭРДАН, 12-4. Гэры Форд, які гэтым днём прыехаў у Англію, меў вядзючу гутарку з прадстаўнікамі друку.

Адносна СССР Форд заявіў: «Мяне зусім ня цікавіць Савецкі, я ведаю толькі, што Расея зьяўляецца рынкам. Наша фірма вьла досыць значныя гандлёвыя апараты з расейцамі і нашыя тавары заўсёды апавіталіся асуратам».

Абмеркаваньне Форда, орган «Савецкае рэвалюцыі» Гейл Гораля» піша: «Выявіла, да якіх прышоў Форд, нагнуты дэспарызм, што толькі асацыяцыя партыйнае адпачынае людзі ня могуць быць іх».

Прадстаўнік савецкіх вольнадумцаў ня ўпушчана ў Нямецчыну

МАСКВА, 17-IV. Нямецкае консульства ў Маскве адмовіла выдаць візу на выезд у Нямецчыну для ўдзелу ў працы выканкому Інтэрнацыяналу працэсарскіх вольнадумцаў чэну выканкому ад саюзу бязбожнага СССР Дукачоўскаму.

Земляздрог на Балканах.

У БАЎГАРЫ ЗЫНІШЧАНА УШЧЭНТ ДВА ГАРАДЫ.—БЕЗЬЛІЧ АХВЯР.
ВЕНА, 17-IV. Волдуг апошніх паведамленьняў, земляздрог у Баўгарыі захавіў і паўночныя вобласці краі. Моцна пацярпелі гарады: Плуна, Тырнова, Ямпаля, Стара-Загора і Філіппопаль. У Сафіі абвалілася некалькі дамоў.

З Бухарэсту паведамляюць, што падземныя штурхі адбываліся і ў Румыніі—у Гуржы, дзе абваліўся будынак прэфэктур і пацярпела некалькі дамоў.

Ленін на Італьянскіх лірах.

ВЕНА, 14-4. Волдуг паведамляе белградскае газэты «Навіны». Італьянскі манэты двор італьяна распачаў чынаць манэты ў 20 лір. На манэтах выявілі малюнак чарава Вітара-Эмануіла. Аднак, партур чарава дабы там чынам, што калі яго перавярнуць уверх нігамі, ды выразна вьдць нотуры галавы Леніна. Урад звольніў усіх рабочых манэтнага аара, а дырэктара Раманіні выслухаў у за-

«Вальт ам Абэнд» зазначае, што прычыну роспуску праба шукаць у патаемных гутарках Кельдэра ў англійскіх палітычным дэятаям.

У апошні час.

(Атрымана а 1-эй г. ночы).

Савецкае золата ў Брэмене.

Бэрлін 18-4. Параход «Рэбтар» з грузам савецкага золата, пасланым напад з Нью-Ёрку, прыплыў учора ў Брэмен.

Роспуск Чырвонага саюзу франтавікоў.

БЭРЛІН, 18-4. На падставе закону аб абароне рэспублікі, міністр унутраных Спраў Кельдэр (нацыяналіст) прапанаваў урадам усіх вьлічэньці дзяржаўнае распусьціць Чырвоны саюз франтавікоў.

Патраба роспуску матывуецца тым, нібыта Чырвоны саюз франтавікоў «награжае волі выбараў і стварае небяспечную наскокаў на памінаканы, дзе будучы рэвалюцыяны выбары».

«Ротэ Фанэ» піша, што буржуазныя бляк прав роспуску Чырвонага саюзу франтавікоў імячэцца ліквідаваць і кампартыю.

«Вальт ам Абэнд» зазначае, што прычыну роспуску праба шукаць у патаемных гутарках Кельдэра ў англійскіх палітычным дэятаям.

Л. ВАРЦІКІ.

У Саюзе ССР.

ПЕРШАМАЙСКІ ПАДАРУНАК Чырвонай АРМІІ.

ДЗЕСЯТКІ НОВЫХ САМАЛЁТАЎ.
МАСКВА, 17-IV. Прэзідыюм ЦДА-Авіахіму СССР паставіў 1-га мая перадаць Чырвонай арміі 49 самалётаў, пабудаваных на срэды фондэ «Наш адказ Чэмпэрлену». Сярод перадаваемых самалётаў 19 пабудаваны праёзнікамі.

САМАЛЁТ «КЛІМ ВАРШЫЛАЎ».
ЛУГАНСК, 17-4. 16-га красавіка абдылася перадача Чырвонай арміі самалёта «Клім Варшылаў».

ПРЫСУД ПА СПРАВЕ ЭКАНАМІЧНАЕ КОНТРА-РЭВАЛЮЦЫІ.

МАСКВА, 14-IV. 14 красавіка пасля 23-х дзённага разгляду Вярхоўнага Суду СССР ухваліў прысуд па справе маскоўскага таварыства ўзаемага кредыту. Суд прызнаў існаванне абнавічальнага ў эканамічнай кантрас-рэвалюцыі і прысудзіў да расстрэлу прадстаўнікоў: Курочка, Кісіна, Рыгора Ратнара, Вікторыя, Капцова і Сілавава і нам. адваката эканамічнага бюро Дзяржабанку СССР Мікалаеўскага.

най арміі самалёту «Клім Варшылаў», пабудаванага на срэды працоўных у часе кампаніі па арганізацыі фонду «Адказ Чэмпэрлену».

У ХАРКВЕ ПЕРАДАДЗЕНА 8 САМАЛЁТАЎ.

ХАРКАЎ, 17-IV. У панядзелак па гарадзкім аэрадроме абдылася ўрачыстая перадача Чырвонай арміі 8 самалётаў, пабудаваных на срэды працоўных.

10-цігоддзям Кастрычніцкае рэвалюцыі, а таксама Рудольфаву племуну Вярхоўнага Суду СССР, што кіраўнікі «заў» у сваёй барацьбе проці эканамічнае кантрас-рэвалюцыі ўзялі сабою пэўную контр-рэвалюцыйную групу. Вярхоўны Суд паставіў іх да судзіцтва на расстрэл амаль усіх ухваліў.

Ардыяльчык Сухавой апраўданы. Іншы абвінавачаны — прыватны гандляр і служачы таварыстваў асуджаны да 5-ці годняў у сьпіро на розны тэрмін ад 6 месяцаў да 8 гадоў. Пасля ўхвалы прысуду абаронца асуджаных на расстрэл абскаржыў у прэзыдыюм ЦВК СССР з просьбай аб памілаваньні.

Цыльвін іск у агульнай суме каля 8 мільянаў руб. Вярхоўны Суд не разглядаў і перадаў яго ў камітэты суду.

ШТО ПІШУЦЬ ПРА ГРАМАДУ ў ЗАМЕЖНЫМ ДРУКУ.

У зьвязку з адбываючыся ў Вільні працэсам над Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамадой за межамі ўрадавага цісавецкага наагул да Заходняй Беларусі, а галоўным чынам да суду. Працоўныя Чкава, Парыжу і інш. гарадоў узымаюць свой голас пратэсту супраць суду над Беларускай Грамадой.

У замежным друку ў апошні час зьявіўся шэраг артыкулаў аб Заходняй Беларусі і аб судзе над Грамадой. Вось кароткі агляд гэтых артыкулаў на краінах.

Чэх-Славакія. Амаль на ўсіх цэнтральных газетах, выдаваемых кам. партыяй, зьявіліся артыкулы аб Грамадзе. «Rude Pravo», акрамя таго, зьявіліся артыкулы аб інтэрнацыянальных беларускіх паслоў і польскіх сой, і калі-ні-калі дае агляды суду. Газета «Minkas» на вострае суду ў Вільні 55 ад 6 сакавіка 1928 году зьявіліся артыкулы: «За што судзіць Беларусь Сялянска-Работніцкую Грамаду?».

Галандыя. Газета «De Tribune» перад працэсам зьявіліся артыкулы: «Хутка будзе суд над Грамадой». Калі пачаўся працэс, «De Tribune» зьявіліся вылікі артыкулы: «Што такое Грамада» і «Заходня Беларусь пад польскай пятай».

Швэцыя. У газэце «Politiken» наведваючы артыкулы: «Працэс над Беларускай Грамадой у Вільні». Гэбоўрская газета «Vast svenska Kuriren» у № 9 зьявіліся два артыкулы — «Заходня Беларусь» і «За што судзіць Грамаду», а ў № 3 артыкулы: «Хутка адбудзецца суд над Беларускай Грамадой». У гэтых двух нумароў зьявіліся вылікі, — фатаграфія селяніна Ваўчыка, Тарашкевіча, Мятлы і Валочына, зьбітых паліцыяй.

«Паўночная Швэцкая Газета» таксама зьявіліся вылікі артыкулы і фатаграфія Мятлы і Валочына. «Vast svenska Kuriren» у нумары 102 — зьявіліся вылікі артыкулы аб Заходняй Беларусі.

У выдаваемым кніжцы «Па СССР» Э. Адамсон піша аб становішчы Беларускай у Польшчы і аб судзе над Грамадой.

Фінляндія. Рабочая газета «Tiego Pantaja» зьявіліся ў № 302 вылікі артыкулы аб становішчы Беларускай у Польшчы, а ў № 1 — артыкулы аб Грамадзе. У № 75 ад 29 сакавіка цалкам зьявіліся адвака дэпартаменту нав. працоўнай і пісьменнага БССР па абароне Грамады. Францыя. Вылетэнь міжнароднага

удагавіцкага прэсьбію ў № 3 за савань зьявіліся артыкулы аб тым, як польскі Урад зачынае Беларускай школах. Факты ўзяты з інтэрв'ю ў Вільні ў № 4 зьявіліся адвака камітэту.

«D'Humanite» зьявіліся зямлетку аб мітынгу пратэсту супраць суду над Грамадой, які адбыўся ў Парыжы.

У Намечыне. Прас-білетэнь МОПР'у да кожнага тыдзень артыкулы аб судзе; білетэнь міжнароднага эспэранта-прэсь-бію зьявіліся ў Грамадзе, аб Заходняй Беларусі і Грамадзе, у адным з апошніх нумароў адвака камітэту па абароне Грамады. У газэце «Vostville», акая выходзіць у Зузе (Шортленд) зьявіліся адвака к-ту аб абароне Грамады (№ 81 ад 4 красавіка 28 г.). Гэта адвака зьявіліся ў газэце «Neve Zeitung» у Бие. 11-ы адвака чарпных франкаўскай камітэту (бяз подпісу) у сваёй насценна-газэце.

У латвійскай рабочай газэце зьявіліся 2 артыкулы аб Грамадзе. Гэты агляд ілюстрацыі. Аб працэсе пішуць значна больш газет. Тут напісана толькі аб тых газетах, якія дабры да нас.

Зьм. С.—ка.

Па БССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Беларусізацыя апарату.

ГОМЕЛЬ, 18-4. У акрузе пра-водзіцца вялікая праца па беларусізацыі апарату. У акрузе арганізавана 90 групкоў па выяўленьні Беларускай мовы. У Гомелі ёсьць Беларускае курсы на 500 асоб, дзьве групы для асобных працоўных, тры групы для школьных працоўных, 15 груп Беларускай мовы.

пры ўстаноўках, якія ахопліваюць 300 асоб. Апроч таго, арганізаваны гурткі для сельскагаспадарчых адносін у вучылі для вялікай здавальняльнасьці. Нядаўна ў Гомелі была праведзена вельмі цікавая выяўленьні, што шмат людзей не ведаюць добра агульнага Беларускай мовы.

22 р. 69 к. на самалёт „Беларускі Вучань“.

Багушэўскі Мясцоў Працэсьветы сабраў сярод вучняў і вучэньніц 22 руб. 69 кап. на самалёт „Беларускі Вучань“.

Грошы праз рэдакцыю нашай газэты накіраваны ў Маскву.

Помнік Леніну ў Мазыры.

МАЗЫР, 18-4. Распачаўся праца па будоўле помніку Леніну. Помнік будоўляцца на цэнтральнай вуліцы і будзе адчынены 1-га мая.

Увозныя авёс дэрнавай якасьці.

Мазыр. Насяныя лубіны да гэтага часу няма. У вызначанага да завозу Мазыршчыну 29 вагонаў авёса да гэтага часу прыбыло 18 вагонаў. Яны насяныя авёса дэрнавай, у выніку будзе недахват. Неабходна тэрмінава завезці 10 вагонаў дадаткова.

Падрыхтоўка да Сьвята-Ваньня 1-га Мая.

ГОМЕЛЬ, 18-4. Правадзіцца ўмоцнёная падрыхтоўка да Сьвята-Ваньня 1 мая. Шмат якіх ініцыятыў намяркоў арганізаваны сярод прыватных рабочых аднаго працэс-бію з аргані. У дні святаваньня ў Рэчыцы адбудзецца ўрачыстае адчыненне новай залізнай фабрыкі „Дняпро“. У зьвязку з вліўным попытам на розныя прадукты і тавары наапарыянага арганізацыі ўзмацнілі забяспечаньне мажынаў.

9450 руб. на кантрактную цыню Лену-даўгунца.

На кантрактную насяныя даўгунца Беларускае адпачуў 5250 Віцебскай акрузе і 4200 руб.—Полькай. Грошы пераведзены ўжо на сьця.

Пабудоўна фабрыкі па выбаў мэрлі.

ГОМЕЛЬ, 18-4. Праўленьне працэс-бію заместа зьявіліся майстары паршыла пабудова фабрыку па выбаў мэрлі. Зьбіт працэс-бію будзе забяспечаны.

Штучная смала.

Гомель, 18-4. Хімік лакавава вяду ў Новабеліцы выявіўшы выпрацоўкі штучнай смалы. Выходка была ўхвалена Галоўным У зьвязку з гэтым савоз харчаваньня ўздымаўся аб асыгнаваньні сродкаў для абсталяваньня заводу Новабеліцы.

Пачынаецца пабудова с-г. заводу.

Гомель, 18-4. 20 красавіка будзе распачата пабудова навага с-г. заводу. Для папярэдаваньня заводу даецца дадатковыя паян у Новакоўскага саду.

Радзьё ў Камуне.

Быхав, 17-IV. Даўно чакалі папары камуны імя К. Лібанова і ў сваім клобе. Праўленьне каля гэтага жадае ўдзячы і вылікі Маскоўскае чырвоныхнае рай-бію. Камунары ўласнымі сіламі блі радыё-устаноўку і цэнэр у штодзень клоб заўсёды пераходзіць на слухачамі.

Патрэбна самая актыўная праца (Загаўна лэну ў краўсву).

Па ўсіх відах тавараў мы маем пэўны дасягненьні ў сьвесе іх загатоўкі. Гэтага, нажаль, мы ня можам сказаць зьявіў аб няўхваленым вылікі рэктыву па забяспечаньні лэнава рабнаў мануфактурнай, мукой ды інш. неабходнымі праматэарамі. Па гэты дзеньны вылікі ўласна (рабывакоўкам, сельсаветам, акра-дзіям) аб дапамозе арганізацыі ў гэты загатоўкі лэну.

Можна спадзявацца, што з дна павозы красавіка (калі дарога добра) пачнецца больш умозававае валіка (лэну, будзель, пая авэа чацьд асобных прэсьбію, прыходзіцца. Воськовыя кулакі ўпрацоўка—яны лі хочучь зьявіць сваё запусаў, і гэты зьявіцца мер з прыняцьці апавадзых мер з ўсіх арганізацыі.

Кантракты на Мазыршчыне.

Мазыры Агрэсьсавэ заапарытаваў 230 гектараў бульбы для краўска-валіка заводу: Камаровіцкага, Галушавіцкага і Дабрынскага.

Праступная надьб насць.

Пры падляжэнні выліку ходу на рэалізацыі пазыкі выліку, што і яны рабывакоў арганізацыі ўсё яшчэ марудзліва зьявіліся наапарытаваў дадчы. У ЧАЧЭРСМ РАЙНЕ НЕМАТ СЕЛЬСАВЕТЫ ДА ГЭТАГА ЧАСУ НЕ СТУПІЛІ ДА РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ ПРЫЯКІ: РОУКАУСІН, НОВА-МАЛЬ БЯЛЯСІН, БАРТАЛАШЭВІЧ, РЕАЛІЗАЦЫЯ СЕЛЬСАВЕТАў НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз 35 руб., маючы заданьне на 2 т. рублёў. У многіх сельска-рабывакоў ства не паіфармаваны аб значнаўні ў буда-НАШАЛЭВІСІН РАЙНЕ І РАБВАУСІНІАВАНЬ АРГАНІЗАЦЫІ РЕАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ НІЧОГА ПІШЧІ НЕ З'ЯВІЛІСЯ РАБВАУСІНІАВАНЬ ПІ ПІ У самім Чацэру, дзе знаходзіцца вылікам, сьвесе рэалізаваў лэз

В. КНОРЫН.

Жыццё і праца асьветніка.

НАРМААСЬВЕТЫ БССР ПАРА ПАДУМАЦЬ АБ АДМЕНЕ ЭКЗАМЕНАУ У ШКОЛАХ.

Экзамены ў школах непатрэбны.

ВЕСНАВІЯ КЛЮПАТЫ (Нібы фэльетон).

Аб рашаючых „дробязях“ у вялікім пытаньні.

(Да пытання аб палітыцы беларусізацыі).

3. На „верхніх паверхх“ культурнага будаўніцтва.

Пралетарскі характар нашае культуры можа быць забяспечаны толькі базісаванай крытыкай рэштак буржуазнага нацыяналізму-дэмакратызму, базісаванай барацьбой з прасякнёным у беларускую пралетарскую культуру варожых пралетарыяту элементаў буржуазнага святапогляду, усваення нашымі малымі культурнымі кадрамі марксысцкага святапогляду і мэтадалёгіі і састаўляючай падрыхтоўкай новых марксысцкіх кадраў культурнага прапагандаў і асяродкі пралетарыяту і бліжэйшых пластоў беларускага сялянства. Ухваленне ад пастановы іх небудзь з гэтых заўважак абавязкова прывядзе да скажэння нашае лініі да непралетарскіх, дробна-буржуазных ухілаў у нашым культурным будаўніцтве, да сфатэавання з пралетарскіх класавых рэс, да наслаблення нашай рабочае класы ў новай беларускай культуры.

Крытыка буржуазнага нацыяналізму-дэмакратызму павіна заключацца, перамае, ў крытыцы таго багажы, які нам застаўся ад дэмакратычнай эпохі, па-другое, ў крытыцы нацыяналізму-дэмакратызму ў хіўчыхаў, якіх ёсць у культуры-паэтычнай, публіцыстычнай, навуковай і мастацка-літаратурнай дзейнасці наасобна працаўнікоў, якіх так выраслі ў час рэвалюцыі з дробнай буржуазіі і сялянства, так і асабліва тых, хто перайшоў на службу рэвалюцыі з мярзай нацыяналізму-дэмакратыі і «сараджэнства», па-трэцяе, ў крытыцы спробаў працягнуць у нашу новую, публіцыстычную і мастацкую літаратуру погляды, якія разглядаюць нацыяналізм аднаго чалавек, якім на Беларусі і неадназначнае класовае барацьбы зараз.

Дробныя буржуазна-дэмакратычныя нацыяналізму характарыстыкі тым, што для таго, каб беларусам каструаваць іх нацыя, трэба, перш за ўсё, даказаць гістарычнасць беларускага народу, звысці іх-небудзь аднаго нацыянальнага «заагота вону» ў мінулае, дасяць гістарычнасць нацыянальнае пісьменнасці, з іх сьці гістарычных нацыянальных гэрояў і ўважліва іх для таго, каб стварыць іх гэнды аб нацыянальным мітусьні, якая будзе падтрымліваць нацыяналізм зараз.

Пры гэтым само сабою зразумела, формула «Нацыяналізм Маніфест», што гісторыя ўсяго папярэдняга грамадства ёсць гісторыя барацьбы класаў, прыгнечаных і прыгнечальнікаў, патрыяты і палебей, майстраў і чалавечкаў, памешчыкаў і салалі, каляталіх і рабочых,—меса не знаходзіцца. Пралетарыят і рэвалюцыйнае сялянства ў такой нацыяналістычнай мітаворчасці патрэбны не адчувае. Наадварот, пралетарыят павінен выкрываць няясную сутнасць «нацыянальных гэрояў», выкрываць няясны зьмест міту аб нацыянальным «зааготым вону» ў мінулае, паставіць на аснову іх экспанатарскую класавую падальну гэтых мітаў і гэтак мітаворчасці. Пралетарыят павінен змагацца супроць спробы пераняць гэтым шляхам буржуазны нацыяналістычны элемент у новую пралетарскую культуру. Для пралетарыяту права беларускіх працоўных на беларускую мову вынікае з усім не з таго, што жыў і працаваў на беларускай мове сярэднявечныя манахы Скерына, а ад рэвалюцыйнага раўнапраўства ўсіх народаў, навасамых асцалых, ад права вожнага чалавека карыстацца культурнымі дастаткі на роўнай мове. Таму пралетарская дэмакратыя на можа нікога з сярэднявечных манахаў, працэнтую бохлых паучоўных клас,—зробіць шафам новай нацыянальнай па форме, пралетарскай па зместу, культуры. Для пралетарыяту Беларусі (дзяржаўна Універсітэту, створаным рабочымі і сялянскімі, ні ў якой мове не зьяўляцца пераемнікам Віленскай Ісупіцкай Акадэміі. Толькі грубым адхіленьнем ад пралетарскае лініі ў бок нацыяналізму, перазуменьнем класовае барацьбы і пралетарскай рэвалюцыі, можа тлумачыць тое, што нехта спрабаваў зрабіць готую Акадэмію «наірадыінай» В.У. Для марксыста таксама зьяўляцца сьмешным шукань папярэдніцаў для Цішка Гаргана, Яні Купалы і Якуба Коласа ў Сімеіне Паладзім, Кіліменце Смялічын і Бірыле Тураўскім. Але калі ведаючы нашы гора-вучоныя такую гістарычную моту спрабуюць угрунтаваць, тады мава смяліцца, тады прыходзіцца супроць гэтага змагацца, бо па гэтым гістарычным лапцунку ў нашаму маладзюму беларускую культуру мотуць прабрацца іх буржуазнага нацыяналізму. Іх, камауністы, зразумела, ні супроць сьладчыны,—але мы павінны тымі плямамі нам спадчыну прамое толькі пасля таго, як яны вяртаюцца на нашу класавую марксысцкую крытыку. Мы супроць каструавання аднай няяснае гісторыі, мы супроць таго, каб сярэднявечных манахаў—на якой-бы яны мове ні пісалі, уключыць у лона папярэднікаў нашае культуры, як гэта некаторыя прабуюць зрабіць. Мы—наследнікі ўсяго

дарэвалюцыйнага Купалы і Коласа, хоць і будзем іх пабольшывіць крытыкаваць: яны ідуць ад народнай пазіі. Але мы так «раскрытыкуем» Смялічын і Тураўскіх, што дух радкоў ім будзе шкода прывесіць у нашай гісторыі, таму што яны ідуць ад другой лініі, а не ад лініі працоўных мас. Мы павінны падвесці над такою-ж разкум крытыку спробы стварыць нашу партыю—камуністычную партыю ў Беларусі ад Беларускай Сацыялістычнай Грамады або ад Бунда. Беларуска Сацыялістычная Грамада была нічым іншым, як першай палітычнай арганізацыяй беларускай дробнай буржуазіі, але зусім не арганізацыяй пралетарыяту і рэвалюцыйнага сялянства. Мы не абіраем ад гэтых рэс, а ад іх павінны абіраць, чым фактычна выканана ёя работа і колькасць яе членаў. Але мы павінны расшыфраваць, што толькі тамаляды беларускі нацыяналізму-дэмакратыі павіны былі выступаць у чырвоным адрэві спаліваму, што яны вышлі на гістарычную арэну ў момант рэвалюцыйнае сітуацыі ў краіне, калі ўжо зьявіўся гарадскі пралетарыят, які адзіна рэвалюцыйная класавая іх выклікала рух павінен быў падфарбавана пад сацыялізм з мэтай выкарыстання сія аднай, якая нічэ засталася, рэвалюцыйнай дэмакратыі, дэмакратыі пралетарыяту. Грамада была сапраўды нацыяналізму-рэвалюцыйнай арганізацыяй, але зусім не пралетарска-рэвалюцыйнай. Таксама адбываліся і спробы зрабіць арганізатарамі Саветскай Беларусі якіх-небудзь інтэлігенца-рэвалюцыйнае групы на-за межамі Беларусі ў першы 1917-18 г. г. На працягу доўгіх гадоў ў Беларусі, таксама, як у асобай іншай краіне, адбывалася класавая барацьба прыгнечаных супроць прыгнечальнікаў. Аб гэтым не павінен забывацца ніхто, хто хоча зразумець пралетарскую рэвалюцыю, хто хоча зразумець гісторыю Беларусі, хто хоча зразумець сутнасць нашай культуры, хто марксысцку хоча разгледзець нацыянальнае пытаньне. Таму ў расшыфры класавай прыроды той барацьбы, якая ў Беларусі адбывалася на працягу вякоў, якая адбывалася ў нацыянальна-адрэджаным руху, якая адбывалася і зараз пры будаўніцтве Саветскай Беларусі і на культуры,—адна з важнейшых задач нашай марксысцкай гісторыі і публіцыстыкі, без вырашэння якой яна на можа лічыць сябе марксысцкай.

Мы лічым гэтым памылкі, якія сустракаюцца ў нашай навуковай літаратуры і публіцыстыцы, вышпак сьладчына класавай дыферэнцыяцыі нашае культуры, якія ускладняюцца тым, што толькі япер, усялякі Кастрычнік, беларусы вырашаюць рад задач нацыянальна-адрэджаных перыяду. Таму за гэтым памылкі ніхто не нясе індывідуальнай, асабістай аднанасці. Мы ўсе разам за іх адказныя і ўсе разам, шляхам адкрытай крытыкі, павінны іх вытравіць.

Але ў нашу эпоху, калі ўзмацняюцца ў вёсцы кулак, калі гарадская дробная буржуазія мае некаторыя перспектывы на жыццё, класавая барацьба ў галіне ідэалогіі ў радзе галін ускладняецца радом новых момантаў. Власнае вораг унутры нас і ён ушытвае на афармленне нашае культуры, разп'ячэньня і вучоных, зьявіўных з новай буржуазіяй, спрабуюць працягнуць у саветскую навуковую і мастацкую літаратуру погляды і думы, якія нічога агітаўнага на маюць з пралетарыятам і адасцюроўваюць настроі гэтых колаў. У выжках і артыкулах у аграрным пытаньні часамі напрактыкавалася вуха дасць чырвара адчуваць нэо-нарадыіцкі тон, рад артыкулаў у іных галінах ведаў афармляюць навіва ў колеры буржуазнае навукі. Марксысцкая настанавіца і літаратурнай крытыкі і яшчэ на-а-а-а яшчэ не нарадыіцца. У вучоўскіх выкладаньні, навукадач, такой праблема, як арганізацыя сацыялістычнае сельскае гаспадаркі, не адваа ніякае ўвагі. У прародзанаўчых (біялогія, псыхалогія і г. д.) і медыцынскіх навуках марксысцкая мэтадалёгія ішчэ ні пахце. «Марксысцкае прыватнае» і «пазнана» да марксызму, з імі на сустракаюцца і правадзіць некаторыя навуковыя працаўнікі, нас адваойць ні можа.

Мы павінны паставіць пытаньне аб марксысцкай распрацоўцы гісторыі класовае барацьбы ў Беларусі, асабліва аб распрацоўцы праблем аграрнае рэвалюцыі і аб марксысцкім асьвятленьні і аграрных адносін. Мы павінны на марксысцку, пабольшывіць вывучэнне нашых гісторыя аграрных рухаў і вышпак аграрнае рэвалюцыі ў нас, але і новай класавай адносін, якія стварыліся пасля рэвалюцыі ў краіне. Ба асновы, самай шырокай базай нашай палітыкі, самым магутным аб'ектам пралетарскага ўплыву ў нашай краіне зьяўляюцца сялянства. Мы павінны выкладанне ў нашай Сельска-Гаспадарскай Акадэміі пабудоваць так, каб яна дава добрае спецыялістычна-аграрнамаў, і ў той-жа час такіх аграрнамаў, якія маглі-б накіраваць нашу сельскую гаспадарку на шлях сацыялістычнае перабудовы. Мы павінны паставіць вывучэнне вытворчых сід нашае краіны так, каб яны выдзяляла перш за ўсё

рэсурсы, якія мотуць быць выкарыстаны для разьвіцця нашае сацыялістычнае гаспадары. Мы не патрабуем, каб усе нашы спецыялісты былі спецыялістамі, але мы маем поўнае права патрабаваць, каб яны працавалі ў нашым палітычным пляне, каб абогнываючая роля належала тым, хто стаіць на пралетарскім пункце гледжаньня. Мы не патрабуем, каб кожны доктар быў марксыстам, але мы можам патрабаваць, каб у аб'яднаныя-вучоўскіх асяродках выпрацоўкі фільзофскага святапогляду нашае моладзі, дыспцілінах, у вучоўскіх выкладаньні праводзілася-б марксысцкая мэтадалёгія, матэрыялістычнае, а не віталістычнае тлумачэнне жыццёвых працэсаў, дыалектычнае, а не механічнае і ідэалістычнае святапогляд.

Толькі прадаўжэннем гэтых патрабаваньняў мы забеспечым пралетарскаму зьместу нашае новае культуры, інашчэ гукары аб пралетарскім зьместе ў гэтых формах культуры будаўніцтва застануцца пустой бабляцкай. Інашчэ з нашай формулы—культурна-нацыянальнай па форме, пралетарскай па зместу—застаюцца толькі адна нацыяналістычная форма, пры старым зьместе, г. зн., проста будзе буржуазна-нацыяналістычная культура, будзе рэстаўрацыя старага ладу ў галіне культуры. Мы гэтага ні можам дапусціць і не дапусцім.

Мы лічым, у 1928 годзе, ужо маем поўнае права прадэвіць гэтым патрабаваньні да нашых беларускіх вучоных і навукальных устаноў. Першачочовае накіраванне нашых навукоўчых і матэрыяльнай базы для навуковай работы зрабіла ўжо значныя посьпехі. Вучоныя выкладаньні і дасьведны працаўнікі ва ўмовах, у якіх магчыма працаваць і пры тым добра працаваць. Універсітэцкае будаўніцтва дае ішчэ больш шырокія перспектывы навукова-навукальнай работе. Інстытут Беларускае Культуры аформіўся і ўмацаваўся, як навукова-дасьведчая ўстанова,—ўмацаваўся таксама Сельска-Гаспадарскі Дасьведны Інстытут. Гэтым забеспечана ўжо магчымыя падрыхтоўкі на толькі шырокіх кадраў ў спецыялістычна-практыкаў, але і мададой беларускай прафэсуры і дасьведцаў. З усёй выразнасьцю трэба ўздвоіць выліку каштоўнасць для нас такіх кадраў, які ў галіне сацыяльных наву прафэсуры Пічэта, Нікольскай, Вайльсоф, Замочні і ішч., у галіне медыцыны прафэсуры Рубашоў, Гаўсман, Кроль і ішч. ішч., які абавязаны іх у максімальнай меры выкарыстаць для стварэння новых беларускіх мисючых кадраў. Беларускае выкладаньне ў вышпайш школе ёсць адна з буйнейшых задач, якая перад намі стаіць, у вырашэнні якой мы пасоўваемся дасць мардуна. Работу на беларускіх мова і трэба значна ўзмацніць. Але афармленьне нашай культурнай работы, як беларускай, павіна ішчэ пачаць з цэлым радкам мер па забеспячэнні пралетарскага зьместу нашае культуры.

На бліжэйшым перыяд, нас зьдэцца, нашы задачы тут зьводзіцца да наступнага:

1. Стварэньне марксысцкай дасьведцай катэгорыі ці навуковага таварства, задачай якое павіна быць на толькі вывучэнне пасоўчых праблем сацыялістычнай, гісторыі, гісторыі літаратуры, дасьведных наву і г. д. у артыкулсальна-марксысцкім духу, але і распрацоўка марксысцкай мэтадалёгіі і ўкараваньне да ўсё галіны нашай навукова-навукальнай работы. Марксысцкая катэгорыя ці таварства павіна быць нашым ударным кулаксам, тэрамам, пры дапамозе якога мы прысьпешым пераход да марксысцкага святапогляду ўсіх тых, хто можа стаць на глебу гэтай рэвалюцыйнай мэтадалёгіі.

2. Разьвіццё шырокай марксысцкай навуковай крытыкі, арганізуючы для гэтай мэты нашу марксысцкую моладзь, больш шырока адрываючы ёй старонкі часопісаў і газет, даючы ішчэ ў большай меры да сьладчына-нарадыіцкай грамадзасці, выдана перыядычных зборнікаў марксысцкіх дасьведчых работ.

3. Падбор марксысцкіх кадраў для навуковай работы пры нашых навуковых і навукальных установах, гарантуючы іх магчымасьць, як аспірантам, на справе аддаць навукавай працы, арганізаваць гэту работу з аспірантаў, каб яны ні былі-б паставлены самі сабе, а мелі-б паставлены кваліфікацыяе кіраўнічых.

4. Выкарыстаньне ўсё магчымасьці падрыхтоўкі маладых беларускіх кадраў у марксысцкіх навукова-навукальных установах Чырвонай Прафэсуры, Раніон і г. д.), накіроўваючы туды таварышоў, якія маюць нахл да дасьведчай працы, на лічачыся з іх патрэбнасцю на практыкаў працы, і даючы ім даручэньні дасьведчага характару, зьявіўнага ў асяродку і гісторыі Беларусі.

5. Арганізацыя лепшай сувязі беларускіх дасьведчых устаноў з марксысцкімі цэнтрамі БССР (Нам і акадэміі і ішч.) з тым, каб хутчэй перанесці іх вопыт у Беларусь.

6. Павычэнне ўдзельнае вагі пры прыёме ў ВУ беларускіх рабочых і сялянскіх бедняцкіх шля-

хам лепшага сацыяльнага аэбору падтрыманьня студэнцтва з гэтых пластоў насельніцтва.

7. Узмацненьне тэмпу беларусізацыі ўсяго выкладаньня ў ВУ БССР.

8. Распрацоўка праблем гісторыі і класавай барацьбы на Беларусі, якая адбывалася перад Кастрычнікай рэвалюцыяй, і аналіз абстатыві, якія стварылі магчымасьць перамогі пралетарыяту і сацыялістычнага і нацыяналістычна-культурнага будаўніцтва ў Беларусі (разьвіццё капіталізму, аграрныя выкладаньні праводзілася-б марксысцкая мэтадалёгія, матэрыялістычнае, а не віталістычнае тлумачэнне жыццёвых працэсаў, дыалектычнае, а не механічнае і ідэалістычнае святапогляд).

Беларусізацыя вышпайш школы мае буйнае культурна-палітычнае значэньне,—гэта павіна быць усвадомлена ўсім. Але беларусізацыя, гэта значыць пераход навуковай работы на мову шырокіх мас БССР, у нацыяналізму форму ма павіна азначаваць на толькі пераход на беларускую мову тэй ці іншай дыспцілінах, але і прыяўленьня ўсёй навуковай і дасьведчай работы ў адпаведнасць з сапраўды патрабаваньнямі мас, з сапраўды навуковымі ітаратарскі Беларусі Сацыялістычнай Саветскай Рэспублікі, шырокім адрывеньнем дэярыі навукоўчых устаноў для рабоча-сялянскае моладзі і прыяўленьнем у адпаведнасць самаго духу выкладаньня з поглядамі і думкамі рэвалюцыйнае класы. Таму беларусізацыя павіна адрывацца да ўкараваньня марксысцкай мэтадалёгіі на ўсю навуковую работу. Толькі пры гэтым умовах наша работа на беларусізацыі будзе сапраўды рэвалюцыйнай работай, базісаванай работай на староньні пралетарскай культуры і ў беларускім нацыяналізму афармленьні.

Другое зьявіно ў гэтым лапцунку пытаньняў складае мастацкая літаратура. Стаснае беларуская літаратура пачалася з Яні Купалы і Якуба Коласа, які прадстаўляюць першае найбольш гучнае, найбольш народнае, найбольш дэмакратычнае слова беларускіх народных мас, зьяўленьне якіх азначае выхад на гістарычную арэну буйнейшай творчай сілы—беларускае сялянства. Усё, што сыла да гэтага, было або літаратура для беларусоў, або спробамі, якія мела зьявацца з вылікі гістарычнымі прамісам, што адбываюцца ў масах. Першым словам аб пралетарыяце ў беларускай літаратуры, першым гучным словам аб беларускай рабочай класе, яка толькі нарадыіцца, была пэсьня Цішка Гаргана. Беларуска саветскай пралетарскай літаратура пачалася з Міхаса Чарота, які быў першым, найбольш рэвалюцыйным, найбольш гучным словам пасля Кастрычнікавага перыяду, які зьяўляецца найбольш іскравым мастацкім вывадзенам пачаткаў, паложаных ашчэ да пачатку рэвалюцыі ў пэсьні Цішка Гаргана. Не вымадаюцца толькі Яна Купала і Якуб Колас зьявіліся ў першых радках беларускай саветскай літаратуры, бо іх глыбокая народнасьць зьявацца іх з дэсэм рэвалюцыйнае мас і з тым сэрцам, які прадстаўляў Цішка Гаргана. Толькі параўнаў з масамі, параўнаў з усёй пэсьняй мігучых дэсяцігодзьдзяў, які змаглі-бы палець ішчым, некастрычынівым шляхам. Але паслякастрычынівае 10-дзігодзьдзя,—калі вялікую арганізуючую ролю адграту Цішка Гаргана,—задала да гэтых буйнейшых фігур саветскай беларускай літаратуры рад новых буйных прэзыішч, з якіх толькі не назваць ашчэ дэрэвалюцыйнага Зымітрука Вядула, малады Міхаса Зарэчэга, Андрэ Нейманскага, Кузьму Чорнага, Андрэ Алесандравіча, Уладзімера Дубоўкі і ішч. Вынік мігучага 10-дзігодзьдзя называе, што прапаноўны мас Беларусі ішчэ сьцё сабою натолькі вялікі зарад насталай ішчэ можна зрабіць куцы. Вынік мігучага 10-дзігодзьдзя называе таксама, што самыя шырокія масы Беларусі маюць глыбокія патрэбнасці ў беларускай мастацкай літаратуры. Яна вікага сумневаньні ў тым, што беларуская мастацкая літаратура зьяўляецца буйнейшым фактарам у справе культурнага будаўніцтва і афармленьня беларускай культуры. На данай-жа стадыні работы на беларусізацыі, мастацкая літаратура зьяўляецца адным з найбольшых сродкаў палітычнай і замацаваньня праабленай работы. Таму пытаньне аб далейшым разьвіцці беларускай літаратуры набылае буйнае значэньне культурна-палітычнае значэньне.

Працэсы, якія зараз адбываюцца ў беларускай літаратуры, маюць глыбокае класовае значэньне. Дыферэнцыяцыя сялянства з вылученьнем з яго з аднаго боку поўных кулакскіх элемэнтаў, якія залучаюцца ў ідэалістычнае выкладаньне і ішч. і другога—культурны рост і павычэнне арганізаванасці і ролі вышпайшых бедняцкіх, пры шырокім росце беларускага пралетарыяту ў прамісловасці, ма буйнае значэньне для рэвалюцыі і афармленьня нашай літаратуры. Класавая барацьба ёсць факт, якога нехта абмысці ніякімі туманнамі фразамі. У беларускай літаратуры ўжо ідуць гучнае ўсе адзены нашай грамадскай структуры. Гэтага

Сямігодкі ўжо добра маладзілі саманіраваньне вучняў і маюць з гэтага значную карысьць. Але цікава прыгледзецца, як гэта сарава стаіць у вышпайшых прымітыўнах, дзе вучняў старэй 12 гадоў вама, і яны нават туманна ўзвучваюць сабе тэа пытаньне.

У нашай школе адбываюцца агітаўныя вучэўскі сходы. Іх належыць, за сталом сядзець «прэзыдыум» з вучняў. Калі іх «прэзыдыум» настаўніка, яка ўвесь час гаворыць: робіць дэклады, вядзе спрэчку, выносьці прапановы, а калі ўзвельніць сходу крыку заварушача (ня мотуць зьдэ галіны высьведзець), настаўніка ўсёцінае і грошчы выгнаць на двор. «Прэзыдыум» сходу пасыла застацца на галіну, каб пераіраца працола над дэктоўку настаўніка і прышчы яго да справы. У часе рэвалюцыйных святаваньняў на вучэўскі сходы прыходзіць дэкаляры з бэльдоў. Цяпер ўжо таварыш вучы, але не ад сабе, а таварыш за настаўнікай, яка сьладзіць разам з прэзыдыумам і ўгётголаса гаворыць вожнаму, што трэба гаварыць,—вучыць прысаўжацца і паўтарас.

У нядзелю 22 красавіка выйдзе дадатак да нашае газэты „Працаўнік асьветы“ № 1.

пэсьня ўжо прыкрыты тым, што амаль усе нашы пісьменьнікі клянуцца ад аднаго пралетарыяту і лічць сябе пралетарскімі пісьменьнікамі. Яны ўсе суб'ектыўна чэна сабе залічваюць да пралетарскай літаратуры, але сирод ішчэ аднаго, якія аб'ектыўна ўжо адбываюць ішчэ рад дасьведцай пралетарыяту настры.

Але наша задача ў гэтым артыкуле заключаюцца зусім не ў тым, каб даць класавы аналіз нашай літаратуры, а ў тым, каб паставіць рад важнейшых задач, якія маюць бліжэйшае дачыньне да вырашэння пытаньня аб беларусізацыі.

Першае стварэньне марксысцкай крытыкі беларускай літаратуры. Тое, што мы да гэтага часу маем, ні ў якой меры мы ішчэ марксысцкай крытыкай літаратуры назваць ня можам. Нават найбольш блізі да марксызму наш мадады крывыс Тодар Глыбоцкі робіць буйнейшым антымарксысцкай памылкі, якія падвойнае адна ішчэ асабістай сымпатыі і агітаўнамаі. На вялікі жал, другі найбольш таленавіты з нашых маладых крытыкаў Адам Баабарэма ўсё больш ухіляецца ў бок астызму і фармалізму. Марксысцкая мэтадалёгія ў галіне літаратурнай крытыкі вымадае вялікіх марксысцкіх ведаў, глыбока сацыялістычнага аналізу, які дасца на ашчэ. Але стварэньне такой крытыкі абсалюта неабходна. Яна павіна ішчэ «крыць», а выхоўваць і папярэджаць зьвілі ў бок сацыяльна чужых мас пластоў. Значную частку з тых, хто робіць антыпралетарскай памылкі, але суб'ектыўна адчувае сябе зьявіўна з пралетарыятам і бядняцкім сялянствам, можна вярнуць на шлях саветці, на шлях пралетарскай і сялянскай літаратуры. Над гэтым варта працаваць.

Сялянская літаратура, які асобая мастацкая памы, ма ўсё надавае для таго, каб існаваць у пралетарскай дэмакратыі, і яма ніякай патрэбы, каб маем шырокую тэатральную аудыторыю, але наша бядэ залучаюцца ў тым, што мы не змагі некаторыя нашы тэатральныя калектывы ў вышпайшых мерах выкарыстаць для нашых культурна-палітычных задач. Але ўсе нашы тэатры змагі зьявісьці

даючы зьмест нашай працоўнай школаў, ведае тым формы вучоту працы вучня, якія патрабуе наша школа, ніколі ні стане ў абарону экзаменаў, а будзе вітаць такіх настаўнікаў. Сапраўды настаўнік без усёй экзаменаў павінен ведаць ня толькі веды індывідуальна асабіствасці, усё яго індывідуальна асабіствасці, паставіць павінен пільхам індывідуальнага падыходу да вучня вывучаць яго ня толькі на працягу году, але ўсёго часу прабываньня яго ў школе.

Зьвішчэньне экзаменаў мае і той добры бок, што асабабалецца, такім чынам, некаторы час, які можа быць выкарыстан на рэзонь, патрэбна для вучняў, аэкспурі. У краіні вышпайш можна і зусім абмежавацца часам для заняткаў да 1 чэрвеня і з гэтым тэрміну закончыць навукальны год, бо трэба сказаць, што пры нашых даволі аб'ёмістых праграмах, грамадзкай нагрукі многіх (у старэйшым колектары) вучняў і пры ня вялікім часамі сирпачоных для працы ўмовах з аднаго боку і пры акуртаўным пачатку навукальнага году з другога боку,—часу да 1 чэрвеня дастаткова, каб вучням імаг патрапіць зьверці і нарадкаў сітуацыя.

Наогул кажучы, наставава Наркамасьветы РСФСР зьявіцца гістарычным фактам у жыцці школы.

Трэба сьладзавіцца, што і нашым кірунчым ворганам Наркамсьвету таксама прышчы к тэму-ж вываду, бо, калі гэта мэрпрышчыства было помачыма замянуць сьладзі высока асьвельнушы ў гару галаву, упершыню створы погляд на вучня, як бы кажучы, «ну што, галавчы, паўскай!»

Спраўды настаўнік, настаўнік, ве-Ці карысна такое саманіраваньне?

Патрэба НКА выдць інструкцыю навокі саманіраваньня ў вышпайшых прымітыўнах, дзе неабходна стала вызначыць, што і ў якой форме патрэбна праводзіць. Адных працолаў аб гэтым вучыць.

Саманіраваньне ўсёды ёсць, але мела з яго карысьці.

К.—

навокі саманіраваньня ў вышпайшых прымітыўнах, дзе неабходна стала вызначыць, што і ў якой форме патрэбна праводзіць. Адных працолаў аб гэтым вучыць.

Саманіраваньне ўсёды ёсць, але мела з яго карысьці.

К.—

Настаўніцкая справа—ня хітрая.

(Пухавіцкі раён, Меншчына).

Наркамасьветы велімі запят думкай, адкуль дастаць настаўніцтва для ашчэціўнага плану па ўсагуляванню навукаваньні, і прымуша, апрача пэсьня тэхнікумаў, адналіць ашчэ і падурку, каб пераіраца працола над дэктоўку настаўніка і прышчы яго да справы.

У часе рэвалюцыйных святаваньняў на вучэўскі сходы прыходзіць дэкаляры з бэльдоў. Цяпер ўжо таварыш вучы, але не ад сабе, а таварыш за настаўнікай, яка сьладзіць разам з прэзыдыумам і ўгётголаса гаворыць вожнаму, што трэба гаварыць,—вучыць прысаўжацца і паўтарас.

У нядзелю 22 красавіка выйдзе дадатак да нашае газэты „Працаўнік асьветы“ № 1.

